מוחאים כפיים להברות: כמה הברות יש במילה?

כיתה א' · שיעור 2 מתוך 7 · רצף: מן הצליל אל המילה: מודעות פונולוגית וקריאה ראשונה · ידע לשוני · 45 דקות

← לפני

בשיעור הקודם פירקנו משפט למילים וספרנו אותן.

אחרי →

בשיעור הבא נתמקד בחלק הראשון של המילה – בצירוף הפותח – ונמצא מילים שפותחות באותו צירוף.

🎯 מטרה

התלמידים יחלקו מילה להברות ויספרו כמה הברות יש בה.

1. יחלקו בעל פה 8 מילים בנות 1–4 הברות בעזרת מחיאות כף, ב־7 מתוך 8 נכון.
2. יציינו 9 כרטיסי תמונה לפי מספר ההברות (1, 2, 3), ב־8 מתוך 9 נכון.
3. יבחרו מתוך זוג מילים את המילה הארוכה יותר וינמקו: "יש בה יותר הברות", ב־3 מתוך 4 זוגות.

מיומנות: חלוקת מילה להברות · **כלי:** מחיאת כף לכל הברה ועיגול צבוע לכל הברה · **פרקטיקה:** הוראה מפורשת, משחק תנועה ומיון בזוגות

📌 עיגון

"המודעות למבנה הצלילי של המילה מתפתחת מיחידות צליליות גדולות ליחידות קטנות יותר."

תוכנית הלימודים לקידום שפה ואוריינות (גן–ב'), פרק "רכישת הקריאה והכתיבה"

🧺 חומרים

- כרטיסי תמונה: דג, סל, פיל, עץ, גמל, כדור, ארנב, פרפר, מכונית, בננה, תרנגול, טלפון, עגבנייה
- שלושה שלטים על הלוח: 👏 / 👏👏 / 👏👏👏
- דף העבודה "מוחאים להברות"

🔤 מושגים

הברה · מילה ארוכה · מילה קצרה

⏱️ מהלך השיעור

פתיחה 6 דק'	שליפה מהשיעור הקודם: המורה אומרת "סבא יושב בגן" והכיתה סופרת מילים באצבעות. אחר כך היא אומרת: "היום נפרק כל מילה לחלקים קטנים עוד יותר – להברות", ושואלת: מה שמכם? בואו נמחא כף על השם שלכם. **תשובות צפויות:** "סבא יושב בגן" – 3 מילים. "נֹ–עָה" – שתי מחיאות; "דָּן" – אחת.
הדגמה – אני 8 דק'	המורה מציגה את כרטיס הגמל, אומרת את המילה לאט ומוחאת כף על כל חלק: גָּ–מָל. היא סופרת את המחיאות ומניחה את הכרטיס מתחת לשלט 👏👏. אחר כך היא מדגימה מילה בת הברה אחת (דג) ומילה בת שלוש הברות (בננה), ומראה שמחיאה אחת מתאימה לכל פעם שהפה נפתח. *"אני אומרת "גמל" לאט, ומוחאת כף בכל פעם שהפה שלי נפתח: גָּ – מָל. מחאתי פעמיים, לכן יש במילה גמל שתי הברות. אני שמה אותה מתחת לשתי הכפיים."* **תשובות צפויות:** גמל – 2, דג – 1, בננה – 3.
תרגול משותף – אנחנו 8 דק'	המורה מרימה כרטיס, והכיתה אומרת את המילה יחד, מוחאת וסופרת: פרפר, כדור, מכונית, עץ, תרנגול. אחרי כל מילה תלמיד אחד מניח את הכרטיס מתחת לשלט המתאים. בסוף מוסיפים מילה ארוכה במיוחד – עגבנייה – וסופרים יחד. **תשובות צפויות:** פרפר 2, כדור 2, מכונית 3, עץ 1, תרנגול 3, עגבנייה 4. טעות צפויה: "מכונית" נספרת 2 כי הילד אומר מהר; המורה אומרת לאט יחד עם הילד ומוחאת איתו.
תרגול מודרך – אתם בזוגות 8 דק'	כל זוג מקבל 6 כרטיסים מעורבבים ושלושה שלטים קטנים. תלמיד א' אומר את המילה ומוחא, תלמיד ב' בודק ומניח את הכרטיס בקבוצה המתאימה; מתחלפים. בסוף כל זוג בוחר שתי מילים ואומר לכיתה איזו מהן ארוכה יותר ולמה. **תשובות צפויות:** "ארנב ארוכה יותר מפיל, כי בארנב יש שתי הברות ובפיל אחת".
עבודה עצמית – דף העבודה 10 דק'	המורה מקריאה את ההוראות ואת שמות התמונות. במשימה 1 התלמידים צובעים עיגול לכל הברה; במשימה 2 מקיפים את המילה הארוכה מכל זוג; במשימה 3 מציירים חפץ מהבית שיש בשמו 3 הברות. המורה יושבת עם קבוצת התמיכה ומוחאת איתה.
סיכום ובדיקת הבנה 5 דק'	שאלה: "מה עזר לכם לדעת כמה הברות יש במילה?". כרטיס יציאה: כל תלמיד מקבל כרטיס של מילה (טלפון), אומר בשקט, מוחא וכותב על פתק את מספר ההברות או מסמן נקודות. **תשובות צפויות:** "מחאנו כף על כל חלק". טלפון – 3 הברות (טֶ–לֶ–פוֹן).

🤲 תמיכה

- כרטיסי תמונה של מילים בנות 1–2 הברות בלבד בהתחלה; המורה אומרת את המילה לאט וביחד עם התלמיד.
- קפיצה במקום על כל הברה (תנועה גדולה במקום מחיאה).

🚀 אתגר

- למצוא בכיתה חפץ שיש בשמו 4 הברות (למשל: מִסְ–פָּ–רַ–יִם) ולבדוק במחיאות.
- לומר מילה ולבקש מחבר לומר מילה ארוכה ממנה בהברה אחת.

✅ כרטיס יציאה והערכה

כרטיס יציאה: אמרו בשקט את המילה "טלפון", מחאו כף וסמנו כמה הברות יש בה. — **הצלחה:** 3 הברות.

מה בודקים: בדיקת משימה 1 בדף (צביעת עיגולים ל־6 מילים) וכרטיס היציאה. תלמיד שצבע נכון 5 מתוך 6 עמד ביעד. מי שלא עמד מתרגל עם המורה בפתיחת השיעור הבא.

שיעורי בית: למצוא בבית שני חפצים: אחד עם הברה אחת ואחד עם שלוש הברות, ולספר עליהם בכיתה.

מוֹחֲאִים לַהֲבָרוֹת

כיתה א׳ · שיעור 2 ברצף · דף עבודה לתלמיד

שֵׁם: ..... תַּאֲרִיך: .....

שָׁלוֹם יְלָדִים! כָּל מִלָּה בִּנוּיָה מֵהֲבָרוֹת. נִמְחָא כַּף עַל כָּל הֲבָרָה וְנִסְפֹּר.

דֻּגְמָה: 🐫 גָּמָל ← גָּ – מָל ← צוֹבְעִים 2 עִגּוּלִים.

1 אִמְרוּ אֶת שֵׁם הַתְּמוּנָה. צִבְעוּ עִגּוּל לְכָל הֲבָרָה. ⭐

דָּג ○○○○

כַּדּוּר ○○○○

פַּרְפַּר ○○○○

מְכוֹנִית ○○○○

בָּנָנָה ○○○○

פִּיל ○○○○

2 הַקִּיפוּ אֶת הַמִּלָּה הָאֲרֻכָּה יוֹתֵר. ⭐⭐

1. עֵץ 🌳 — אַרְנָב 🐇
2. תַּרְנְגוֹל 🐓 — סַל 🧺
3. עַגְבָנִיָּה 🍅 — כַּדּוּר ⚽

3 צִבְעוּ עִגּוּל לְכָל הַבָּרָה. אֵיזוֹ מִלָּה הַכִּי אֲרֻכָּה? ⭐⭐

טֶלֶפוֹן

○○○○

עַגְבָנִיָּה

○○○○

גָּמָל

○○○○

4 צַיְּרוּ חֵפֶץ מֵהַבַּיִת שֶׁיֵּשׁ בִּשְׁמוֹ שְׁלוֹשׁ הֲבָרוֹת. ⭐⭐⭐

בְּדִיקָה עַצְמִית

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לְחַלֵּק מִלָּה לַהֲבָרוֹת.

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לוֹמַר אֵיזוֹ מִלָּה אֲרֻכָּה יוֹתֵר.